

دورهٔ
هارمونی
کلاسیک

با تمرکز بر تمرینات کاربردی

کتاب اول

پل هیندمیت

ترجمه

سروش شجاع طلب

سرشناسه : هیندمیت، پاول، ۱۸۹۵-۱۹۶۳ م.
Hindemith, Paul
عنوان و نام پدیدآور : دوره هارمونی کلاسیک با تمرکز بر تمرینات کاربردی
کتاب اول / پل هیندمیت؛ ترجمه سروش شجاع طلب.
مشخصات نشر : تهران : سرو، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری : ۱۴۸ ص.
شابک : 978-964-8626-50-6
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : عنوان اصلی:
A Concentrated course in traditional harmony: with
emphasis on exercises and a minimum of rules, Book I.
موضوع : هارمونی -- مسائل، تمرین ها و غیره
Harmony -- Problems, exercises, etc.
هارمونی:
Harmony:
شناسه افزوده : شجاع طلب، سروش، ۱۳۶۴
رده بندی کنگره : ۵۰ MT
رده بندی دیویی : ۷۸۱/۲۵
شماره کتابشناسی ملی : ۹۱۲۶۷۶۱

انتشارات سروود تهران - میدان هفتم تیر - ابتدای بهار شیراز - شماره ۱۴

تلفن: ۸۸۸۳۶۱۰۴ و ۸۸۳۱۸۵۹۱-۲ - ۸۸۴۰۰-۳۰۹۱۰۳

www.sorood.ir

دوره هارمونی کلاسیک
(با تمرکز بر تمرینات کاربردی) - کتاب اول
ترجمه سروش شجاع طلب
حروف نگاری و صفحه آرایی مهرداد گرگین زاده
طرح جلد مهراڻ رشاد
نوبت چاپ اول - ۱۴۰۲
شمارگان ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۲۶-۵۰-۶ ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۲۶-۵۰-۶ ISBN: 978-964-8626-50-6

حق چاپ و نشر برای انتشارات سروود محفوظ است.

فهرست

۶	مقدمه مترجم
۹	مقدمه مؤلف

قسمت اول

۱۶	فصل ۱ دانستنی‌های ابتدایی
۱۶	۱- پیش‌نیازها
۱۶	۲- بخش‌ها
۱۷	۳- تریادها
۱۷	۴- دوبل کردن
۱۷	۵- فضاگذاری
۱۸	۶- تریادها در گام‌ها
۲۰	فصل ۲ تریادهای اصلی
۲۰	۱- اتصال بین تریادهای I و V، و بین I و IV
۲۱	۲- روش پیچیده‌تر توالی‌های بین I و V، و بین I و IV
۲۳	۳- توالی تریادهای IV-V و V-IV
۲۹	فصل ۳ آکوردهای 6 (ششم)
۲۹	۱- معکوس تریادهای ماژور و مینور
۳۰	۲- توالی آکوردهای ششم
۳۶	فصل ۴ آکوردهای V_7 (هفتم نمایان)
۳۶	۱- تعریف آکورد V_7
۳۶	۲- پنجم کاسته و چهارم افزوده نیاز به حل دارند
۳۷	۳- وصل هفتم نمایان به تریاد تونیک
۳۸	۴- توالی V_7 -IV و برعکس
۴۴	فصل ۵ معکوس‌های V_7
۴۴	۱- حالت‌های ممکن
۴۴	۲- توالی‌ها

فهرست ۴

۵۳	فصل ۶ مشتقات V_7
۵۳	۱- آکورد نهم نمایان (V_9)
۵۴	۲- آکورد V_7^{13}
۵۸	فصل ۷ نت‌های غیر آکوردی
۵۸	۱- نت همسایه (برودری)
۵۸	۲- نت گذر
۵۸	۳- نت تعلیق
۶۰	۴- نت تعجیل
۶۰	۵- نت تعلیق بدون آمادگی
۶۰	۶- نت گریز (اشاپه)
۶۰	۷- نت رسا (کامبیاتا)
۶۱	۸- نت‌های آزاد
۶۸	فصل ۸ آکورد $\frac{6}{4}$ و آکورد $II\frac{6}{5}$
۶۸	۱- آکورد $\frac{6}{4}$: معکوس دوم یک تریاد
۶۸	۲- آکورد $II\frac{6}{5}$: آکورد IV همراه با فاصله ششم
۷۳	فصل ۹ تریاد روی درجات II، III، VI، VII
۷۳	۱- تریادهای ماژور و مینور
۷۳	۲- تریاد کاسته
۷۴	۳- تریاد افزوده

قسمت دوم

۸۲	فصل ۱۰ آکورد 7 روی درجات I، II، III، IV، VI، VII
۸۲	۱- آکوردهای 7 ثانویه
۸۲	۲- حذف و دوبل کردن
۹۵	فصل ۱۱ آلتراسیون ساده
۹۵	۱- مینور ملودیک
۹۵	۲- آلتراسیون کروماتیک
۹۶	۳- آلتراسیون کروماتیک روی آکوردهای 7

فصل ۱۲	نمایان‌های ثانوی	۱۰۳
فصل ۱۳	آلتراسیون گسترده	۱۰۹
۱- آلتراسیون هفتم نمایان		۱۰۹
۲- طرز کار		۱۰۹
۳- معکوس‌ها		۱۱۰
۴- چند آکورد متداول		۱۱۰
۵- آلتراسیون آکورد هفتم کاسته		۱۱۱
۶- آکورد‌های دارای پنجم کاسته یا چهارم افزوده		۱۱۲
فصل ۱۴	مدولاسیون ۱	۱۲۱
۱- تعریف		۱۲۱
۲- کادانس کامل		۱۲۱
۳- کادانس پلاگال		۱۲۱
۴- کادانس نیمه		۱۲۲
۵- فصل مشترک		۱۲۳
۶- مدولاسیون ناگهانی		۱۲۹
فصل ۱۵	مدولاسیون ۲	۱۳۱
۱- آلتراسیون گسترده		۱۳۱
۲- اشاره به تنالیت‌های دیگر		۱۳۳
فصل ۱۶	تمرین‌های تکمیلی	۱۳۹

فصل ۱

دانستنی‌های ابتدایی

۱. پیش‌نیازها

برای خواندن این کتاب، دانستن این موارد، ضروری است:

- گام ماژور
- گام مینور (در انواع مختلف)
- سرکلیدها و دایره پنجم‌ها
- علائم عرضی
- دیرندها
- میزان‌نماها
- کلیدهای سل و فا
- فاصله‌ها در همهٔ حالت‌ها و بنیه‌ها

۲. بخش‌ها

ما برای چهار بخش صدایی می‌نویسیم: سَپرانو، آلتو، تنور و باس. گسترهٔ این بخش‌ها بدین گونه است:

برای نگارش تمرینات هارمونی، ما از دو حامل استفاده می‌کنیم (حامل مضاعف). حامل بالایی برای بخش‌های سَپرانو و آلتو به کار گرفته می‌شود و حامل پایینی برای بخش‌های تنور و باس.

۳. تریادها

خوراک اصلی مورد استفاده در تمرینات هارمونی، تریادها هستند که در دو شکل عمده به کار گرفته می شوند:

نام نت های تشکیل دهنده هر تریاد:

الف- پایه (نت پایینی)

ب- سوم (نت میانی)

پ- پنجم (نت بالایی)

تریادها بر اساس پایه شان نام گذاری می شوند. برای مثال، دو ماژور یا می مینور. قرارداد: در این کتاب، حروف بزرگ لاتین، معرف ماژور و حروف کوچک، معرف مینور خواهند بود. مثلاً C به معنای تریاد دو ماژور و a به معنی تریاد لا مینور است.

تمرین ۱

این تریادها را روی کلایه ها اجرا کنید: A, a, C#, d♭, B♭, b, G♭, f#.

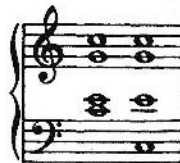
۴. دوبل کردن

تریاد از سه نت تشکیل شده است در حالی که ما چهار بخش صدایی داریم. بنابراین یکی از نت های تریاد باید تکرار شود که به این کار، دوبل کردن می گوئیم.

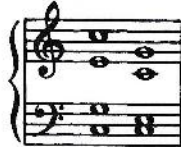
- دوبل های مجاز: پایه - که ترجیح دارد - و پنجم. سوم را دوبل نمی کنیم.
- بخش ها نباید یکدیگر را قطع کنند. یعنی ترتیب طبیعی بخش ها باید حفظ شود (سپرانو، آلتو، تنور و باس).

۵. فضاگذاری

وضعیت بسته تریادها: در این وضعیت، نمی توان نتی از تریاد مشابه را در میان سه بخش بالایی (در میان بخش های تنور و آلتو یا بین بخش های آلتو و سپرانو) قرار داد.

وضعیت باز تریادها: در این وضعیت، می‌توان نت‌هایی از خود تریاد را در میان سه بخش بالایی قرار داد.

- فاصله بین بخش‌ها: نباید میان تنور و آلتو، همچنین آلتو و سپرانو فاصله بزرگتر از اکتاو قرار بگیرد. میان تنور و باس، چنین محدودیتی وجود ندارد.
- وضعیت سپرانو: نسبت به فاصله‌ای که سپرانو با پایه تریاد تشکیل می‌دهد وضعیت‌های اکتاو، پنجم یا سوم تشکیل می‌شود؛ خواه باز یا بسته.

وضعیت اکتاو وضعیت پنجم وضعیت سوم

تمرین ۲

تریادهای زیر را در تمام وضعیت‌های ممکن باز و بسته بنویسید:

D, B \flat , F \sharp , A \flat , G, e, g \sharp , e \flat , f, b.

۶. تریادها در گام‌ها

تریادها می‌توانند روی تمام نت‌های یک گام، تشکیل شوند. در تشکیل تریادها تنها از نت‌های موجود در گام استفاده می‌کنیم. در گام مینور، ملاک کار بر مینور هارمونیک است.

مثال برای گام ماژور:

مثال برای گام مینور:

■ درجات گام - و تریادهای تشکیل شده روی آن - با استفاده از اعداد یونانی نشان داده می شوند.

در ماژور:

- I، IV و V تریادهای ماژور می سازند.
- II، III و VI تریادهای مینور می سازند.
- VII تشکیل یک تریاد کاسته می دهد.

در مینور:

- I و IV تریادهای مینور هستند.
- V و VI تریادهای ماژور هستند.
- II و VII تریادهای کاسته هستند.
- III یک تریاد افزوده است.

نام مهم ترین درجات گام ها:

درجه	نام انگلیسی	نام فارسی
I	Tonic	تونیک
V	Dominant	نمایان
IV	Subdominant	زیرنمایان
VII	Leading Tone	محسوس

تریاد نمایان در هر دو مدالیته یک تریاد ماژور است که سوم آن نت محسوس را تشکیل می دهد.

تمرین ۳

تریادهای زیر را در تمامی وضعیت های ممکن باز و بسته، روی کیبورد اجرا کنید:

D I, E \flat , V, F \sharp IV, D \flat II

g I, c \sharp VI, a \flat V, b I

فرآیند آموزش باید سریع پیش برود ولی این بدان معنا نیست که بی‌دقت عمل کنیم. ترکیب‌کردن «خلاصه‌گویی» و «رسایی کلام» کار سختی نخواهد بود اگر از بیان مطالب اضافی پرهیز کنیم؛ مطالبی که قطعیت ندارند، استثنائند یا کاملاً به سبک یا سلیق فردی مربوط می‌شوند. خوشبختانه این چیزی نیست که امیدوار باشیم با مطالعهٔ بسیاری از کتاب‌های موجود در بازار - که هارمونی را به یک علم سخت و پیچیده و یک هنر شناخته‌نشده تبدیل کرده‌اند - بتوان بدان رسید! برعکس، هارمونی یک ابزار ساده بر اساس تعدادی قوانین تجربی است که از یک سری حقایق شنیداری مربوط به گذشتگان برگرفته شده‌اند؛ قوانین ساده‌ای که به راحتی می‌توان آموخت اگر کار آموزش را با توده‌ای از علم‌نمایی و گزافه‌گویی، تیره و تار نکنیم.